

O cyklach malarskich

Podobieństwo – tożsamość? (P) Pauliny Luli

oraz Podobieństwo – tożsamość? (K) Karoliny Luli

Paulina Lula

Artystyczną pracę magisterską Pauliny Luli należy oglądać i oceniać wspólnie z magisterską pracą dyplomową jej siostry Karoliny Luli. Tworzą one wspólne dzieło składające się z trzech dyptyków, w których każda z dyplomantek jest autorką jednej z kwater. Ten dialog siostr artystek jest o tyle frapujący, że w tych dyptykach, portretując się nawzajem, dążą do wykreowania wzajemnych podobieństw.

Paulina Lula następująco zdefiniowała cel malarskich prac dyplomowych: „Założeniem cyklu była próba dialogowania pomiędzy rodzeństwem, a jednocześnie chęć ustalenia odrębnej, indywidualnej tożsamości”. Jak już wspomniałem, pani Paulina Lula ma siostrę Karolinę, z którą razem studiowała malarstwo i wspólnie z nią przystąpiła do realizacji dyplomu będącego formą trzech dyptyków. Każda z dyplomantek namalowała trzy obrazy po jednym w dyptyku, przy czym każda prawa kwarta była malowana przez Paulinę Lulę, a lewa – przez jej siostrę. Autorki przedstawiają siebie nawzajem w takim samym ubraniu i w podobnej postawie. Dodatkowym elementem łączącym obrazy składowe każdego dyptyku jest szafka w stylu lat siedemdziesiątych. Siostry, chociaż nie są bliźniaczkami, robią wszystko, by jeszcze bardziej upodobnić się do siebie, jak to ma miejsce w sytuacji bliźniactwa jednojajowego. Od lat ubierają się identycznie, jednakowo podkreślają swą urodę, a do tego rysują i malują bardzo podobnie oraz podejmują te same tematy. Owe fakty, podkreślenia podobieństwa w codziennej prezentacji siebie w przestrzeni publicznej, jak i w twórczości, wskazują na przyjętą strategię artystyczną, która przekracza obszar sztuki, zagarniając całość ich egzystencji. Tym samym czyni tę sztukę autentyczną i niewątpliwie oryginalną, gdyż pytania stawiane w ich obrazach wynikają z doświadczenia w sobie drugiej, bliskiej osoby. Tworzą swoistą metaforę tożsamości, gdyż grając z naturalnym w recepcji rzeczywistości szukaniem podobieństw i przeciwieństw, zarówno obrazowaniem, jak i kreacją własnego wyglądu, stwarzają sytuacje, w których każde „ja” zamienia się w „my”, a indywidualium poznawczo trudno jest wyodrębnić. Pytania postawione w ich twórczości dotyczą tożsamości zarówno indywidualnej, jak i społecznej, manifestującej

Paulina Lula, *Podobieństwo – tożsamość (p)*, 2022, olej na płótnie, 150 x 100 cm

się w relacji rodzinnej, która nie sprowadza się tylko do siostry, ale także do matki; w dwóch dyptykach obie artystki mają ubrane bluzki swojej mamy. Są więc niejako „przyrodziane matką”. Stawiając pytania o tożsamość, zakreślają także granice podobieństwa i wzajemnej tożsamości. Można powiedzieć szerzej, że manifestujące się tu podobieństwo jest metaforą uniformizacji współczesnych społeczeństw, w tym każdego człowieka. W swoich pracach obie dyplomantki próbują jednak subtelnie obronić pewien obszar indywidualnej tożsamości. Malując się nawzajem, nie komponują dyptyków na zasadzie odbić lustrzanych. Siostra nie przegląda się w drugiej. Mimo podobieństw każda z nich manifestuje się jako indywidualium. Podobnie jak każdy z nas przedstawiają się w jednej przestrzeni, przyjmują podobne pozy, ubrane są identycznie, ale jednocześnie subtelnie podkreślają różnice – każda jest sobą.

Z oceny promotora pracy dyplomowej wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Tadeusza Boruty w pracowni dyplomowej Malarstwo i Rysunek na kierunku sztuki wizualne, studia II stopnia.

Karolina Lula

Pani Karolina Lula (K) przygotowała do obrony pracy dyplomowej trzy obrazy przedstawiające postać siostry w zestawie portretów podwójnych. Są to obrazy w technice olejnej na płótnie o wymiarach: dwa – 150 × 100 cm, jeden – 100 × 70 cm, zatytułowane *Podobieństwo – tożsamość?* (K).

Jest to alternatywny zestaw dopełniający projekt całości, który – uzupełniony przez prace siostry Pauliny – stanowi obraz relacji egzystencjalnej rodzeństwa. Zadanie, które wyznaczyła sobie autorka (K), to poszukiwanie lub potwierdzenie osobowej tożsamości w tej relacji. Programowa i wyeksponowana podwójność służy stworzeniu napięcia nie tyle psychologicznego, ale egzystencjalnego w pozowanych ujęciach o nieco chłodnym klimacie obiektywnej relacji wizualnej z aranżowanym wydarzeniem.

Obrazy o jasnej aurze opierają swoją atrakcyjność na wnikliwej obserwacji zarówno całej figury wraz z otoczeniem, jak i na drobiazgowym detalu, który nie przesłania idei podstawowej i podkreśla ją, dając odniesienia do naukowego badania. Jednak sugestywność przedstawienia wzmocniona jest przez światło rozproszone, które spaja całość, dając frapujący malarski walor.

Rysunek postaci noszący cechy lekkiego „przerysu” perspektywicznego dynamizuje całości kompozycyjne, współpracując z detalicznymi akcesoriami, które mimo kontrastowych barw integrują się z figurą. Istnienie koloru zdeterminowane jest cechami barw rzeczywistych aranżacji, gdzie naturalny kolor ciała dopełniony jest przez kolory odzieży, mebli i ścian z akcentami kolorów kontrastowych, które ożywiają kompozycje. Konkretny i – wydawałoby się – jednoznaczny przekaz całości wymyka się jednak prostej interpretacji, generując więcej pytań niż odpowiedzi. Zdaje się to zaletą realizacji, która opiera się na bardzo dobrym opanowaniu warsztatu, w którym nieśpieszne budowanie formy skłania do refleksji o procesie pracy, bliskości i jedności i jest wolne od generalizowania.

W takim ujęciu wizualny rezultat wydaje się czymś więcej niż tylko popisem sprawności warsztatowej, dając w perspektywę rozwoju artystycznego w kierunku ciekawych i niebanalnych rozwiązań malarskich.

Z oceny promotora pracy dyplomowej wykonanej pod kierunkiem dr. hab. Jarosława Sankowskiego w pracowni dyplomowej Malarstwo i Rysunek na kierunku sztuki wizualnej, studia II stopnia.

Karolina Lula, *Podobieństwo – tożsamość (k)II*, 2022, olej na płótnie, 150 x 100 cm

Karolina Lula, *Podobieństwo – tożsamość (k) III*, 2022, 100 × 70 cm, olej na płótnie